

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av västra väggen, tak- och källarbälke på boningshuset samt naturfynd på Bårabygd 1:122, Bräkne-Hoby

Linderson, Hans

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2017). *Dendrokronologisk analys av västra väggen, tak- och källarbälke på boningshuset samt naturfynd på Bårabygd 1:122, Bräkne-Hoby*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:75). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

29 december 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:75
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV VÄSTRA VÄGGEN, TAK- OCH
KÄLLAR-BJÄLKE PÅ BONINGSHUSET SAMT NATURFYND PÅ
BÅRABYGD 1:122, BRÄKNE-HOBY**

Uppdragsgivare: Alf Henriksson, Örserydsvägen 15, 372 62 Bräkne-Hoby

Område: Blekinge **Prov nr:** 77431-440, 94416-420 & 77408 **Antal sågprov:** 16

Dendrokronologiskt objekt: Datering och kronologiuppbyggnad

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Träd- slag	Antal år ; radier (annat än två)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet eller hela serien	Beräknat Fällningstid V(vinterhalv- året) S(sommar)
77408	Golvbjälke Vind	Tall	44;3		Ej datering	-
77431	W vägg	Gran	45-llw	W	1867	S 1867
77432	W vägg	Gran	34	W	Ej datering	-
77433	W vägg	Gran	55	W	1863	V 1863/64
77434	W vägg	Gran	45	W	1864	V 1864/65
77435	W vägg	Gran	39+ew	W	Ej datering	-
77436	W vägg	Gran	54	W?	1862	1862-1864
77437	W vägg	Garn	98	W	1863	V 1863/64
77438	W vägg	Gran	42-llw	W	1867	S 1867
77439	W vägg	Gran	29	W	Ej datering	-
77440	Källare	Tall	44	Sp 33, W	1865	V 1865/66
94416	Stubbe	Gran	119	W	1895-2013	V 2013/14
94417	Stubbe	Garn	122	W	1892-2013	V 2013/14
94418	Stubbe	Gran	118	W	1896-2013	V 2013/14
94419	Stubbe	Gran	122	W	1893-2013	V 2013/14
94420	stubbe	Tall	142	Sp72, W	1871-2013	V 2013/14

Väggvirke, prov 77431-77439

Det säsongsexakta daterade **granvirket** är avverkat **vinterhalvåret 1863/64, 1864/65 samt sensommaren 1867**. Ett vanligt scenario är att man har samlat virke under några år för att föra upp byggnaden vid ett tillfälle. Sommaravverkningen 1867 kan tyda på en slutlig komplettering av byggnadsvirket. Byggnaden bör därför vara uppförd hösten 1867 eller möjligen 1868.

För att få en mer detaljerad bild av avverknings-processen så skulle fler prover behöva analyseras. Prov 77434 fick en skada vintern 1847/48. Möjlig avverkning?

Takbjälke, prov 77408

Tallvirke, ingen datering.

Bjälke i källare, prov 77440

Tallvirke, dateras till vinterhalvåret 1865/66

Ny avverkad skog vinterhalvåret 2013/14 prov 94416-94420

Äldsta årsring i granvirket avviker sinsemellan endast med några få år. Proverna är tagna från stubbar så endast ett fåtal år skall läggas till för att få groddåren, bedömningsvis på 1880-talet. Tallen har grott på 1860-talet.

Skogen

Proveniensen är lokal eller sannolikt lokal.

Kronologin av samtliga granprover täcker åren 1737-2013 undantaget åren 1868-1891.

Virkets egenålder tyder på en kraftig förändring av kulturlandskapet genom 1800-talet till våra dagar. Granen på 1800-talet är frodvuxen så som den brukar bli på igenväxningsmarker. Granen som avverkades säsongen 2013/14 har en helt annan karaktär nära nog tre gånger så gammal och mogen vid avverkningen. Även denna skog är under lång tid frodvuxen i det tidiga skedet.

Ekens ålder på gårdsplanen kan möjligen dateras till 1860-tal genom husets ålder. Den kan naturligtvis vara äldre men att använda äldre träd som vårdträd är mindre vanligt.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendro-identitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se Tel: 046-2227891